

Postoje a priority mladé generace: podle čeho se rozhodují a jak důvěřují institucím?

září 2025

Výzkumná zpráva z kvantitativního výzkumu k projektu Generace F

Zveřejnění další části výzkumu z dubna 2025

Zpracoval STEM
pro Díky, že můžem

www.stem.cz
www.dikyzemuzem.cz

DÍKY ŽE MŮŽEM

Hlavní závěry o letošních prvovoličích (17–20 let)

I přesto, že jde o výzkum z jara roku 2025 a mohlo dojít k drobným posunům, základní tendence a postoje se dynamicky nemění. Je tedy možné se na problematiku dívat optikou těchto dat i nyní.

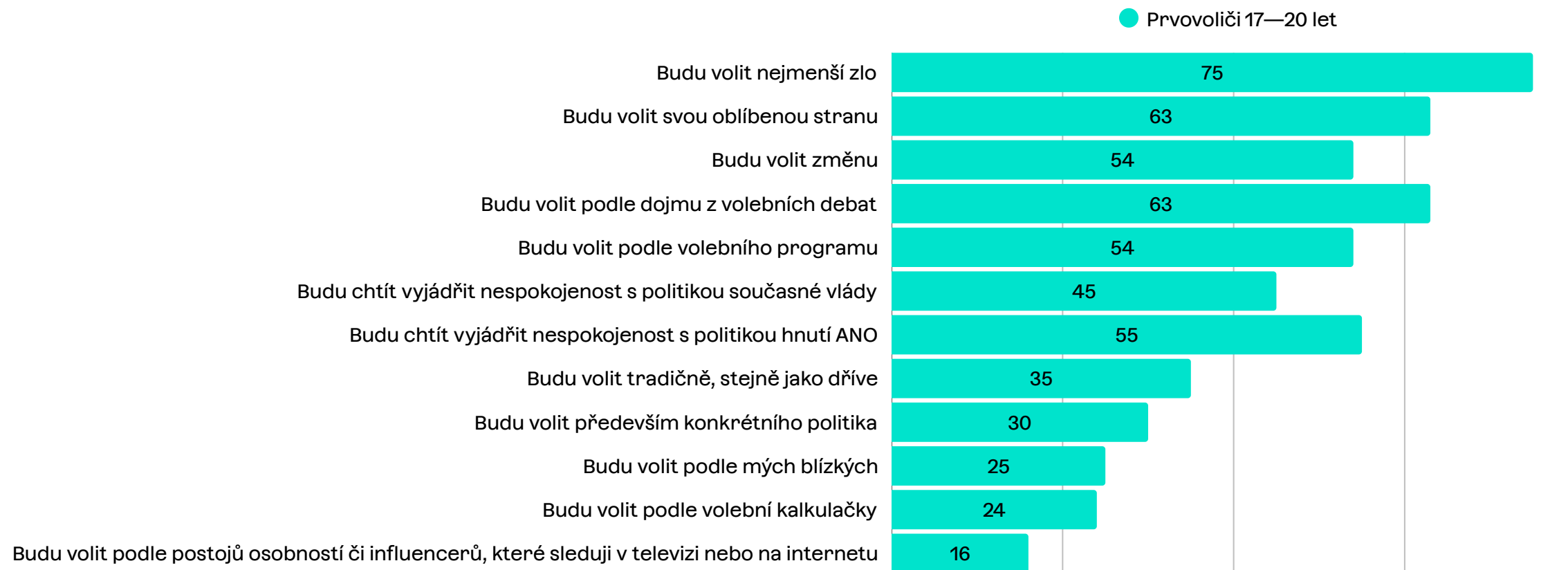
- Polovina z nich **vnímá svou budoucnost jako nejistou**, vůči situaci v ČR a k domácímu vývoji jsou ale nadprůměrně shovívaví, i když dvě pětiny si myslí, že se situace neubírá správným směrem.
- Současný režim hodnotí jako jasně lepší než ten předlistopadový, nadprůměrně často (polovina) **vidí demokracii jako nejlepší formu vlády**. Zde se nejspíš odráží to, že jiný než současný režim neznají a že obvykle se s ním zatím nemuseli příliš konfrontovat.
- Specifické odchylky v intenzitě pak vyplývají především z jejich věku a životní situace. Nejvíce ze všech **mají za prioritu kvalitu vzdělávání**, naopak nejméně by jejich vyhlídky vylepšila vyšší podpora rodin s dětmi. Relativně málo je (zatím) trápí náklady na živobytí, naopak se více obávají o nalezení dobré pracovní pozice.
- **Nadprůměrně důvěřují různým institucím**, zejména ČT a EU, ale také v Ústavní soud, prezidenta, NATO a EU.
- Z podstaty nemají ještě voličskou zkušenost se sněmovními volbami, jen část z nich mohla volit v prezidentské volbě nebo v některých z loňských voleb. Nejčastěji se také **v politických postojích shodují se svými rodiči**. O politiku se zajímají průměrně a vyznají se v ní podprůměrně.
- Sledujeme **poměrně vysokou nejistotu ohledně jejich účasti** – jistě přijde jen asi 40 % z nich, dalších 40 % v různé míře váhá. Ještě zpravidla nemají, ke komu být loajální, a nejčastěji jsou ochotni se svým hlasem experimentovat.
- Polovina z nich by uvítala vznik nové strany, protože **současná nabídka jim přijde nedostatečná**.
- Kromě volby nejmenšího zla **budou chtít nadprůměrně často volit podle dojmu z předvolebních debat**.

Hlavní závěry celkového výzkumu o mladé generaci (17–29 let)

- Mladí lidé se v mnoha ohledech až překvapivě **podobají starším generacím**. Generace se shodnou na tom, že nejpalčivějšími problémy jsou ty, které se bezprostředně týkají jejich běžných životů. Jde hlavně o **náklady na bydlení a živobytí a obecně o zdražování**. Tyto oblasti též očekávají, že bude naše společnost a stát řešit přednostně.
- Zcela se potvrzuje, že **nejpalčivějším tématem**, které mladá generace řeší, je **dostupnost a cena bydlení**. Tento aspekt je pro ně navíc charakteristicky mnohem důležitější než pro starší lidi. **Méně citliví** jsou mladí lidé **k mezinárodnímu dění** a obecně se u nich projevuje **převaha proevropsky smýšlejících**.
- Mladí jsou specificky citlivější na některé vybrané oblasti. Patří mezi ně životní prostředí a ochrana klimatu, vzdělávání i moderní technologie nebo o lidská práva. Žádná z takových oblastí však nepřekonává problémy z řad každodenních starostí, pouze mezi mladými je více těch, kteří k nim přihlíží.
- V hodnocení stavu a směřování české společnosti se do velké míry shodnou s ostatními. V celé české veřejnosti **převládá spokojenost s vlastním životem**, ale také **dojem, že se věci v naší zemi ubírají nesprávným směrem** či že se nezlepšují. Též podíl životních pesimistů a optimistů mezi nimi příliš nevybočuje.
- Generace se shodnou, že **v ČR nyní převládá tzv. blbá nálada**. Též mezi nejoptimističtějšími mladými si toto myslí téměř tři čtvrtiny z nich.
- Mladí **mají nejpozitivnější vztah k demokracii**, přesto je i mezi nimi stejně jejich zastánců jako pochybujících (>40 %). Přestože se mladí lidé o politiku zajímají nejméně a nejméně se v ní orientují, nacházíme mezi mladými lidmi největší zastoupení (36 %) těch, kteří **mají pocit, že mohou svou vlastní aktivitou přispět k řešení problémů, jimž naše země čelí**.
- Výrazně vyšší důvěru než ostatní mají mladí v Ústavní soud, prezidenta, NATO a EU. Obecně ale **všem institucím důvěřují více než lidé ve starším věku**.

Prvovoliči nejčastěji připouštějí, že budou volit hlavně nejmenší zlo

„Jaké budou hlavní ohledy, podle kterých budete volit v příštích sněmovních volbách?“

Na mladé mají častěji než na ostatní vliv volební debaty, s ostatními věkovými skupinami se shodnou na volbě nejmenšího zla

„Jaké budou hlavní ohledy, podle kterých budete volit v příštích sněmovních volbách?“ – možnost více odpovědí

17-29 let 30-44 let 45-59 let 60+

Budu volit nejmenší zlo

Budu volit svou oblíbenou stranu

Budu volit změnu

Budu volit podle dojmu z volebních debat

Budu volit podle volebního programu

Budu chtít vyjádřit nespokojenost s politikou současné vlády

Budu chtít vyjádřit nespokojenost s politikou hnutí ANO

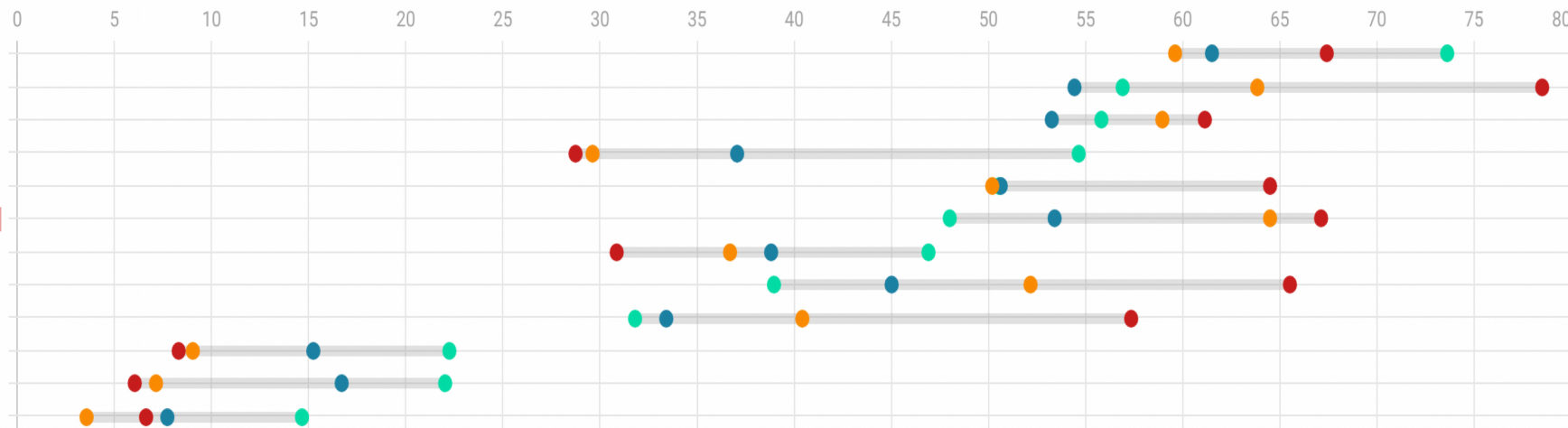
Budu volit tradičně, stejně jako dříve

Budu volit především konkrétního politika

Budu volit podle mých blízkých

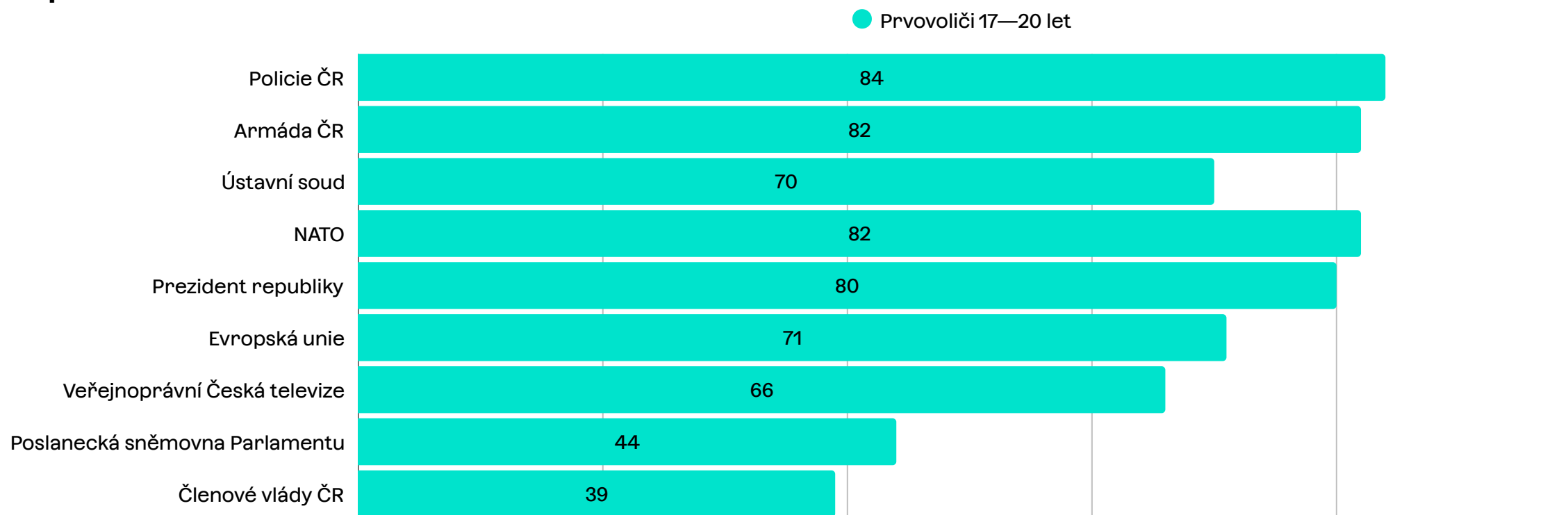
Budu volit podle volební kalkulačky

Budu volit podle postojů osobností či influencerů

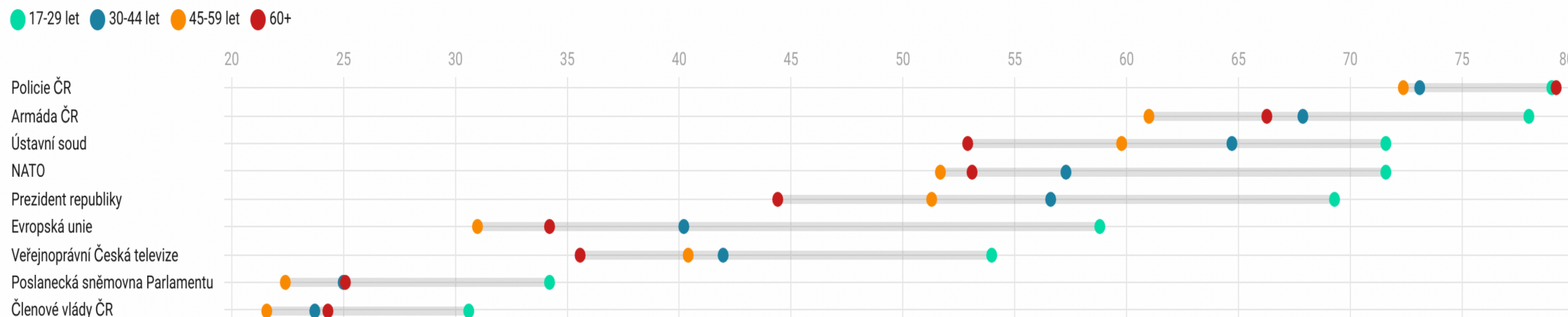
Nejvyšší míru důvěry mají prvovoliči v policii a armádu, v čemž se shodují se staršími generacemi. Výrazně vyšší důvěru než ostatní ale mají v Ústavní soud, prezidenta, NATO a EU

Prvovoliči (17—20 let): „Důvěřujete následujícím institucím?“ – zobrazen součet možností „určitě + spíše ano“

Výrazně vyšší důvěru než ostatní mají mladí v Ústavní soud, prezidenta, NATO a EU. Obecně ale všem institucím důvěřují více než lidé ve starším věku

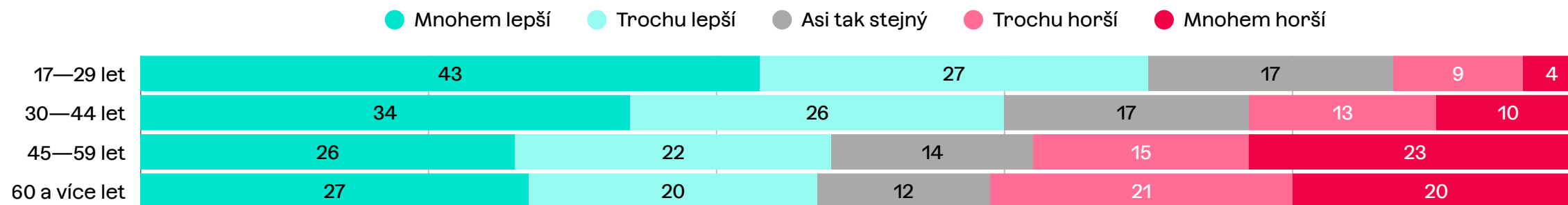
„Důvěřujete následujícím institucím?“ – zobrazen součet možností „určitě + spíše ano“

Mladí lidé výrazně častěji než starší generace považují současný režim za lepší než režim minulý

Jasná většina mladých lidí (70 %) hodnotí současný režim jako lepší než režim před rokem 1989. Pouze 14 % jej označuje za horší. Podobné názorové rozložení vidíme i u lidí mladšího středního věku. Mezi lidmi staršími 45 let pak pozitivní hodnocení jen mírně převažují nad negativními a tedy zhruba dvě pětiny označují současný režim za horší než režim před rokem 1989.

„Když vezmete všechno dohromady a srovnáte minulý a současný režim, řekl(a) byste, že současný režim je lepší, stejný, nebo horší než ten předcházející, tj. před listopadem 1989?“

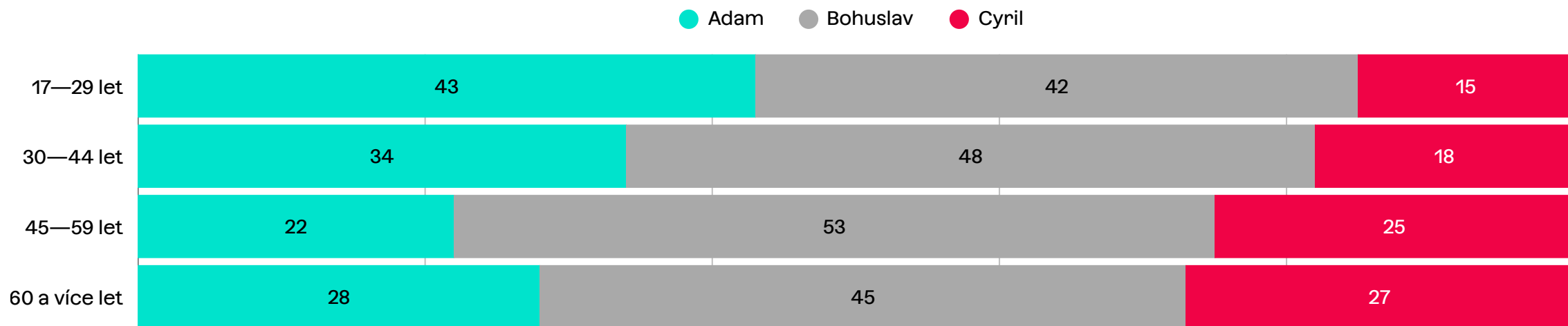
Demokracie jako nejlepší forma vládnutí častěji u mladých lidí

ADAM: Jak se říká, demokracie je nejlepší forma vládnutí, jakou lidé vymysleli. Samozřejmě není dokonalá, ale jiné způsoby vládnutí by pro lidi jako já byly jen horší.

BOHUSLAV: To jsem si taky dřív říkal, ale moc jistý si tím tedy už nejsem. Spíše mi přijde, že demokracie je jen taková zástěrka, ale stejně se pak rozhoduje v zájmu mocných a bohatých.

CYRIL: Podle mě je už dlouho jasné, že demokracie nefunguje. Evropa je slabá, protože všichni lpí na demokracii a právech menšin. Prosperují ale ty země, které mají silného vůdce, který udělá, co je potřeba. To bych chtěl i pro nás.

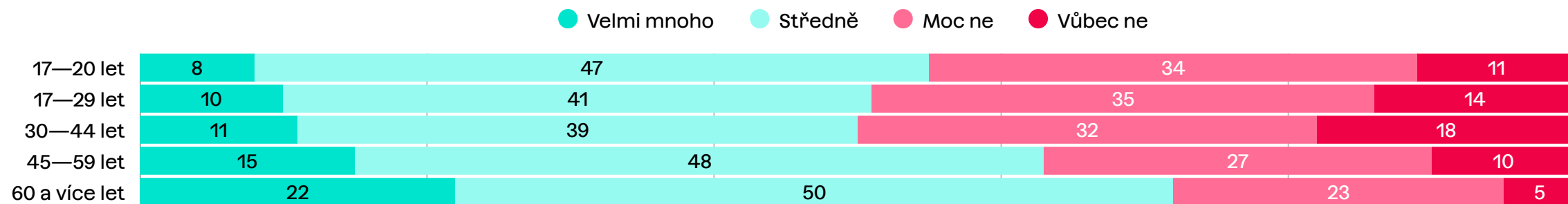
„Se kterým mluvčím byste se nejspíše ztotožnil(a)?“

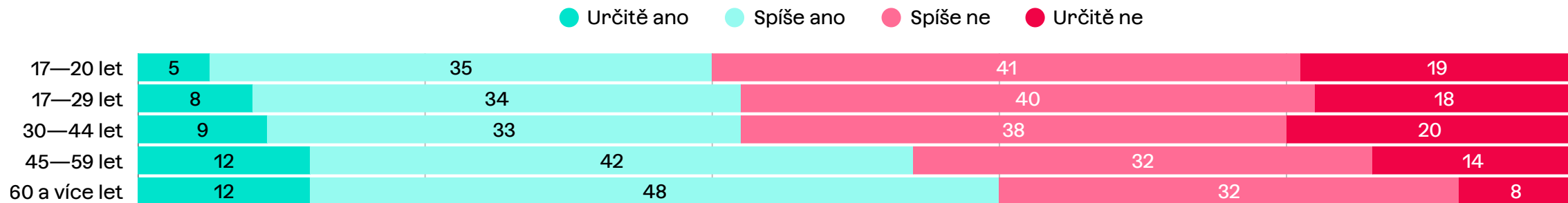
Nižší míra zájmu a orientace v politice mezi mladými lidmi

Tři pětiny veřejnosti deklarují zájem o politické dění. Mezi mladými lidmi a lidmi mladšího středního věku je ovšem míra zájmu významně nižší než mezi lidmi staršími 45 let. O politiku se celkem často zajímají rovněž prvovoliči, u nichž však pak spíše převažuje pocit, že se v politickém dění nijak dobře neorientují, stejně jako u mladých. Téměř třípětinová většina (58 %) mladých lidí se v politice podle vlastních slov nevyzná (mezi lidmi staršími 60 let je to 40 %).

„Řekl(a) byste, že se o politiku zajímáte?“

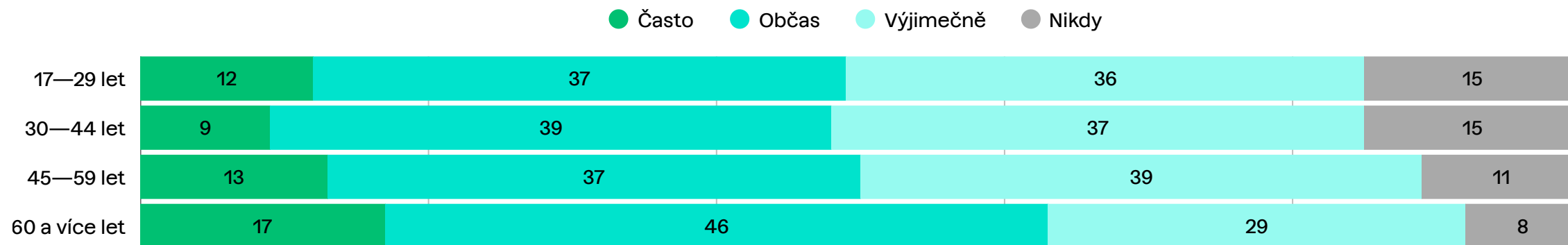
„Můžete říci, že se vyznáte v současném politickém dění?“

Ovšem v debatách o politice jsou mladí podobně aktivní jako starší skupiny, kromě té nejstarší

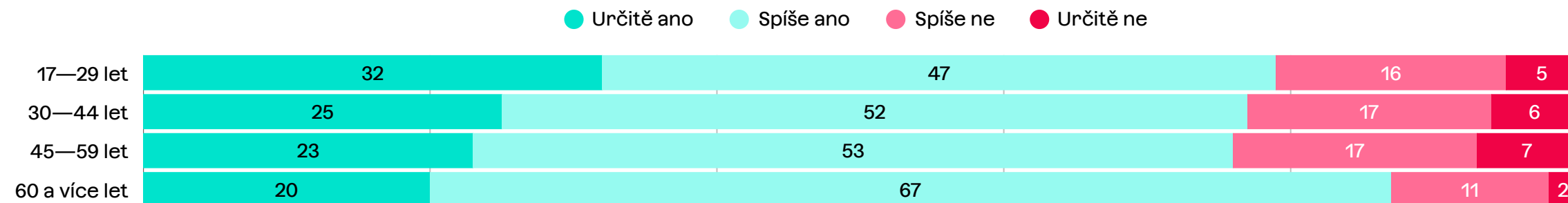
Polovina mladých lidí (49 %) alespoň občas diskutuje o politice, což je podobný podíl jako u lidí do 60 let. Mezi staršími lidmi je 63 % těch, kteří se alespoň občas o politice se svým okolím baví.

„Diskutujete o svých názorech na politiku s lidmi ve Vašem okolí?“

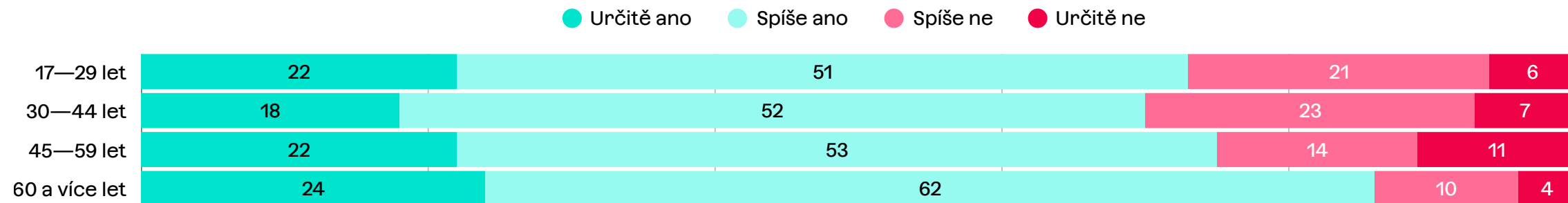

Mezi mladými lidmi je jasná shoda na tom, že ČR je bezpečnou zemí a dobrým místem k životu, stejně tak to vidí i starší věkové skupiny (senioři pak ještě silněji)

„Česká republika je celkově bezpečnou zemí.“

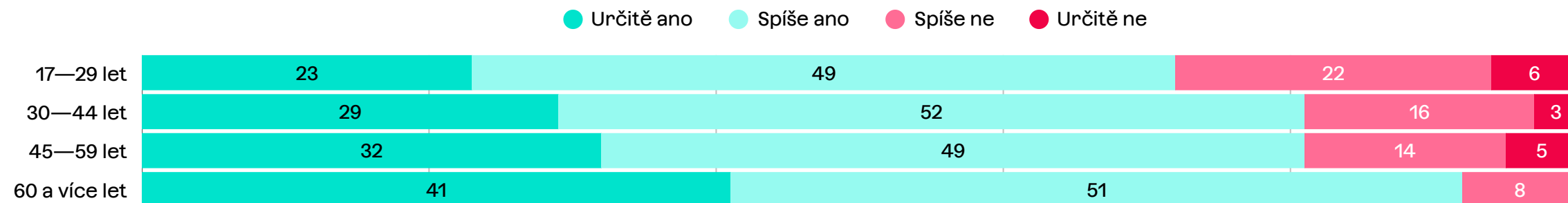

„Česká republika je celkově dobrým místem k životu.“

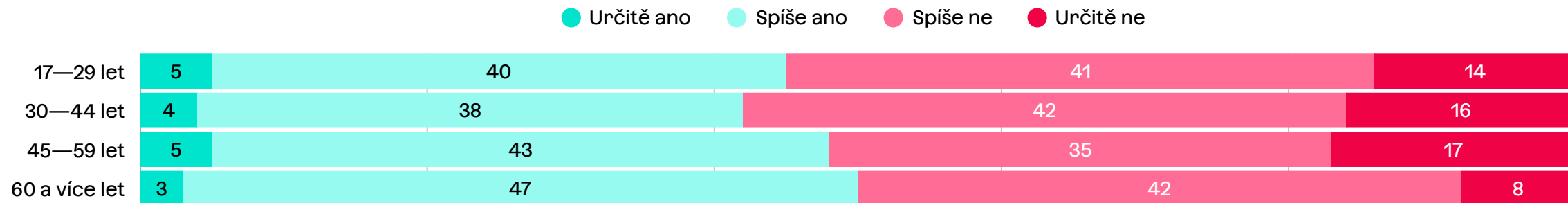

Podobná shoda je na převažující blbě náladě, ale na tom, zda se u nás lidé k sobě chovají slušně, se neshodují ani mladí, ani starší generace.

„V současnosti v ČR převládá tzv. blbá nálada.“

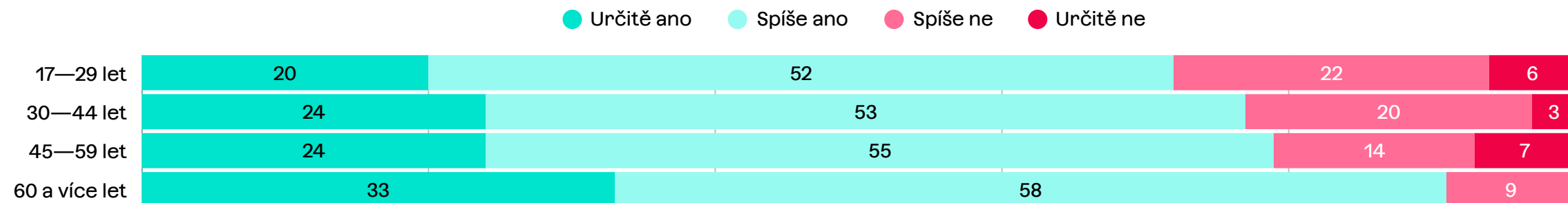

„Lidé v ČR se k sobě v každodenních situacích chovají slušně a ohleduplně.“

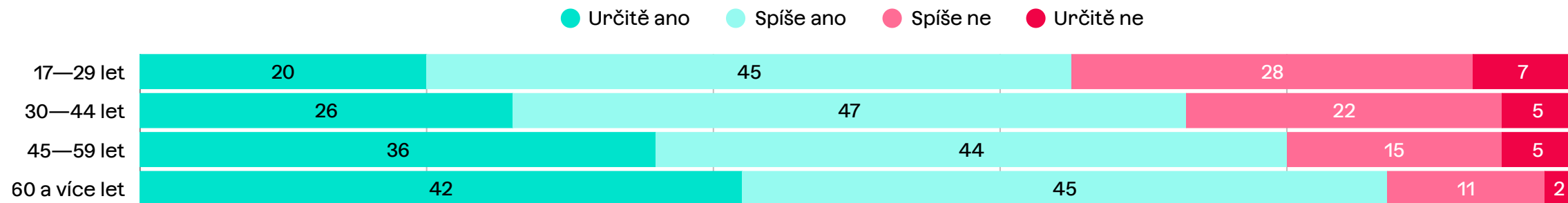

S věkem stoupá podíl lidí, kteří si myslí, že je naše společnost rozdělena a politici k tomu silně přispívají

„Naše společnost je jasně rozdělena na skupiny s vyhraněnými, protichůdnými názory.“

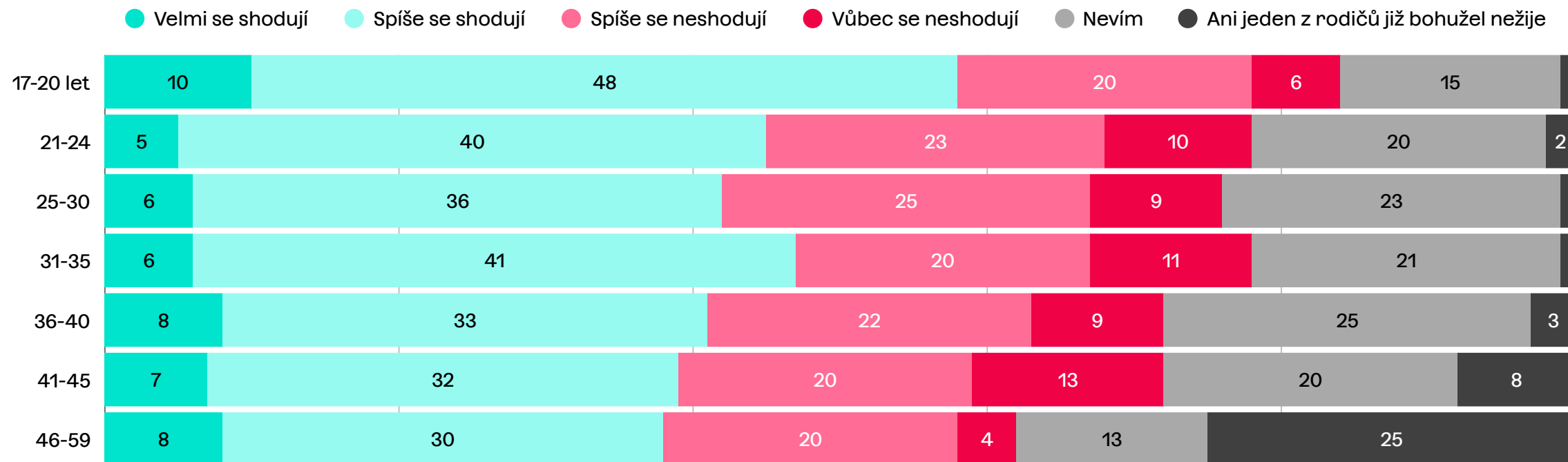
„Politici se velmi snaží zesilovat rozpory ve veřejnosti a štvou tak různé skupiny lidí proti sobě.“

Shoda s politickými názory rodičů

Tři pětiny dospívajících a mladých dospělých (do 20 let) uvádí, že se v politických názorech shodují se svými rodiči, naopak čtvrtina se neshoduje. S rostoucím věkem se podíl těch, kteří jsou s rodiči ve shodě, snižuje. V žádné věkové skupině ale nepřevažují ti, kteří by se s rodiči neshodli.

„Do jaké míry se Vaše politické postoje shodují s názory Vašich rodičů?“

Metodika kvantitativního výzkumu

Průzkum byl koncipován jako završení výzkumu mladé veřejnosti, který STEM provádí pro spolek **Díky, že můžem**. Jejího smýšlení o politice, volbách a občanské angažovanosti. Zaměřili jsme se na žebříček důležitosti různých témat a na analýzu toho, jak se mladí lidé v prioritách specificky liší od ostatních věkových skupin a na to, kde se naopak se staršími lidmi shodnou.

Abychom mohli mladší generace analyzovat samostatně a ve větším detailu, posílili jsme sběr o dva tzv. boostyprávě lidí ve věkových skupinách 17 až 30 let a 31 až 45 let.

Základní parametry výzkumu	
Typ výzkumu	Kvantitativní šetření na výběrovém souboru dospělé populace
Reprezentovaná populace	Občané ČR starší 17 let
Způsob sběru dat	Online dotazování (CAWI)
Celkový počet respondentů	N = 2606 osob
-> z toho respondenti 17–30 let	N = 1035 osob
-> z toho respondenti 31–45let	N = 1014 osob
Termín dotazování:	17. –24. března 2025
Základní kvóty	Věk, pohlaví, vzdělání, kraj, velikost místa bydliště, socio-ekonomický status. Soubor byl dovážen, aby byl reprezentativní z hlediska účasti v minulých sněmovních volbách, z hlediska volebních výsledků stran a také z hlediska výsledků druhého kola prezidentské volby.
Doplňkové úpravy	Soubor byl dále dovážen tak, aby v něm podíl respondentů ve věcích 17–30 a 31–45 let, mezi nimiž byl dotázán tzv. boost, tedy nadproporční bonusový počet, odpovídal podílu těchto věkových skupin v celé dospělé populaci.

DÍKY ŽE MŮŽEM

Kontakt: Pavla Umlafová
pavla.umlaufova@piaristi.cz
+420 723 901 326

www.dikyzemuzem.cz

Kontakt: Martin Buchtík
martin.buchtik@stem.cz

www.stem.cz